

Con Bần

Nhã Ca

Trời mùa đông ở Huế, lạnh cắt da thịt mà con Mận phải dậy từ ba giờ sáng. Bà chủ là cái đồng hồ tốt nhất. Nếu có bữa nào Mận ngủ quên thì cứ đúng giờ bà chủ tỉnh dậy, gọi:

- Con Bần dậy chưa, dậy, xắt chuối cho heo ăn.

Bần là tên cúng cơm của cha mẹ đặt cho. Nhưng Mận không hề biết cha mẹ mình là ai. Ông chủ nghe cái tên Bần, sợ có cái nghèo trong nhà, nên mới sửa lại tên Mận. Bà chủ quen miệng, cứ gọi là con Bần. Tên Mận ngọt ngào thanh lịch đâu có hợp cho một con ở đợ.

Đâu chỉ có xắt chuối không thôi. Nấu cơm bằng củi ướn, thổi, khói xông hai con mắt đỏ lòm, sưng húp, nước mắt chảy ràn rụa. Hồi còn nhỏ, hai con mắt Mận luôn luôn có hai cục ghèn. Cậu chủ sợ lắm, hể con Bần bưng cơm vô phòng học cho cậu là cậu gớm, không chịu ăn. Bà chủ lại chửi:

- Con quỉ, mi bưng cơm vô cho cậu thì phải rửa tay, rửa mặt sạch sẽ, nghe. Xòe bàn tay coi.

Con Bần xòe tay, lúc nào cũng bị gõ mấy cây thước đau điếng.

- Đồ nhớp nhúa.

Nấu cơm hay cháo bữa sáng, xong rồi, tay nách một cái thau, đầu đội một cái thau nữa đựng quần áo dơ đi xuống sông giặt. Mùa đông khổ hết biết, nước lạnh như băng, xà phòng không có, giặt bằng trái mù u. Xát bọt mù u với cục đá lên quần áo, chà mòn nhám cả tay. Chưa kể mỗi ngày phải cầm cái búa bửa củi, rồi chẻ củi thành từng thanh nhỏ. Và để tiết kiệm, con Bần còn phải cầm cái cào đi cào lá khô đem về nấu nướn, bởi vậy, hai bàn tay của con Bần sần sùi, lúc nào cũng có vết đứt, trầy trụa, có khi mưng mủ, cả đêm đau nhức không ngủ được. Hai con mắt nó gần như bị bét nhèm, vì thổi ống khói cho củi cháy lên, nhất là mùa đông, lá cây, củi mục gì cũng ẩm ướt, hai con mắt nó bị um khói chín như.

Mặt con bé buồn lắm, duy nhứt có đôi mắt tròn xoe, đen nhánh và cái mũi cao, kín đáo. Có lần, một ông thầy tướng tới coi cho cậu chủ, con Bần pha nước hầu, ông thầy nói nó:

- Con ni thiếu niên tâm khổ nhưng qua tuổi ba mươi, nó đổi vận hạn, giàu có

lắm chơ không phải chơ mô Bà chủ cười nhạt, không tin. Cái thứ dân bản tiện này, nếu bà không nuôi, có đi ăn mày, ăn cắp mà sống, đôi khi cũng chết tấp trong bờ bụi, kiến bu rồi.

Con Bần thuộc lòng câu nói của ông thầy tướng để an ủi mỗi khi làm lụng cực quá hay bị mắng chửi, ăn đòn. Từ nhỏ tới lớn, con bé ăn đòn đếm không hết số. Và mỗi lần bà chủ giận là người mẹ của Bần bị đem ra biêu riếu. Theo lời bà chủ thì Bần là con hoang, mẹ ginh nước thuê, không biết nhẹ dạ với ai mà có mang. Để con ra nhưng nuôi không nổi, gập năm đói đã bỏ con nhỏ đầu làng, trốn đi. On nhỏ bị kiến bu, người tím bầm. Ông chủ thương tình đem về nuôi, và bà chủ huấn luyện thành con ở.

- Cái thứ đó rồi cũng y như con mạ nó, đoảng hậu rứa thê!

Ăn toàn canh thừa cá cặn, lại ăn không đủ, mặc không ấm, năm mười sáu tuổi con Bần cũng lớn lên được, nhưng gầy nhom, nhìn thấy cả bộ xương. Có điều, không biết ai gây giống mà con Bần có cặp mắt đẹp quá, đen láy, hể giương mắt nhìn ai là người đó không thể ngoảnh mặt làm ngơ, trừ bà chủ lòng sắt dạ đá. Bạu bẻ của cậu chủ tới chơi, thấy con Bần ngộ quá, cũng tấm tắc:

Coi con ở nhà mi ưa mắt lắm nghe. Con mắt nó đẹp quá.

Cậu chủ làm nghiêm:

- Nó là con ở, tụi bây đừng bắt thang cho nó leo.

- Làm ra vẻ ông cụ há. Thôi mi ơi, đã nói trong nhà gì đẹp bằng sen...

Con Bần ra đằng sau nhà, có cái lu nước mưa, cúi xuống soi mặt.Ồ Trong lu nước, cặp mắt nó nhìn lại nó và nó cười. Có cả ánh mây từ trên t.rời in trong đáy lu nước nữa. Nó đưa tay vọc, mắt nó tan, mây tan. Nó đứng sững, muốn soi mặt mình lại lần nữa cũng không được. Nó thương đôi mắt nó lắm, ai đã cho nó hai con mắt đó vậy?

Nghe nói lúc xưa, Bần có người mạ, bỏ con mà đi. Bần đã một lần trốn nhà, muốn tìm mạ. Đi suốt mấy ngày qua làng bên, đói quá phải bò về, để lãnh đòn thí chết. Sau lần đó, gia đình chủ dọn lên thành phố, vì cậu chủ phải ăn học. Bần không còn hy vọng tìm ra mạ mình nữa.

Gia đình chủ chỉ có một cậu con trai. Năm đó cậu thi đỗ tú tài, nhà rấp rem muốn cưới vợ cho cậu. Ông bà chủ có một người bạn quen biết đầu hồi mới lên thành phố làm ăn mua bán, thường tới lui thăm viếng, coi bộ hạp ý hạp tình lắm. Nhà này có tới bốn chị em gái, nghe nói cô nào cũng giỏi giang.

Vậy là hai nhà đi lại, sắp làm thông gia với nhau. Con Bần nghe chuyện, tò mò lắm, muốn biết mặt đứa con gái may mắn đó là ai. Khi gặp, nó thất vọng, vì cô gái đó không nhan sắc mặn mà, chỉ vì con nhà giàu có.

Lên thành phố ở, ông chủ bà chủ mãi mê chuyện làm ăn. Họ có một cửa hàng ở trên phố mà nhà thì ở Vỹ Dạ. Cậu chủ đi học bằng xe đạp, và mỗi lần trời mưa, dẫn xe về, cậu chủ đều bảo con Bần:

- Bần, xe tao nhớp quá, mày rửa sạch dùm tao.

Con Bần chùi rửa chiếc xe láng bóng. Cậu chủ thích lắm, tập cho con Bần biết đi xe đạp. Đạp chiếc xe đạp con Bần sướng rơn, coi sang trọng quá, đâu phải giống như con ở nữa. Nhưng biết đi xe đạp rồi, cậu Thanh sai suốt ngày, đi mua thuốc lá, đi bỏ thư, đi trả sách nhà bạn cậu. Lúc này nhà vắng người, cậu chủ muốn nói chuyện cũng chỉ nói chuyện với con Bần. Riết, có chuyện gì khẩn cấp cậu cũng nhờ Bần lọ Bữa nọ, cậu Thanh biểu:

- Bần, mi đưa cái thư tới nhà cô Trâm dùm tao chút được không?

Con Bần được ra khỏi nhà là mừng rồi. Nó hăng hái:

- Dạ được, cậu.

- Mi đừng vô nhà, nhà đó chó dữ lắm. Mi đứng đầu đường, chờ lúc cô nó đi học, mi đưa thư là được.

- Tui nói mần răng?

- Nói của cậu Thanh là không có chuyện chi hết.

Vậy ra, cậu Thanh vợ đã đi hỏi mà còn trai gái. Mấy lần như vậy rồi, họ hẹn hò gặp nhau. Con Bần cũng lấy làm vui vì chứng kiến hai người, người nào cũng đẹp, xứng đôi vừa lứa lắm. Cậu chủ, bớt coi rẻ rúng con ở, vì lúc này, Bần cũng trở mã, đẹp ra, mặc dù thân hình gầy nhom, nhưng cặp mắt đẹp lạ lùng. Cô Trâm còn phải khen:

- Con ở nhà anh có cặp mắt đẹp quá. Coi chừng anh...

Cô cười rúc rích. Thanh nghiêm mặt:

- Đẹp cũng là con ở. Em nói chi lạ rứa!

Lại trong nhà gì đẹp bằng sen, cô Trâm nhắc và cười khúc khích.

Bữa đó con Bần tủi thân lắm. Nó khóc một đêm sưng cả mắt. Sáng ra, cậu chủ nhìn mặt:

- Coi tề. Mi cứ ở nhớp nhúa, coi, hai cục ghèn dính nơi mắt tề...

Con Bần đưa vạt áo lau. Nước mắt nó lại muốn trào ra. Nó buồn cả tháng không hết.

Chuyện của cậu chủ, dù kín đến mấy cũng có lúc hở ra. Ba má cô Trâm tới tận nhà nói chuyện với ông bà chủ. Vậy là cậu chủ thất tình, những lúc không có ai, cậu chủ say mềm. Con Bần thương cậu chủ quá mà không biết làm sao cho cậu chủ bớt buồn. Nhiều bữa, thấy cậu ngồi trong phòng, nó gõ cửa. Cậu không mở mà còn đui đi. Cho tới chỉ còn một tháng nữa là đám cưới, cậu nhờ con Bần đi đưa thư nhưng con Bần không gặp được cô Trâm. Bữa đó, cậu uống rượu say mềm người. Nhà lại vắng, con Bần phải pha nước chanh đem vô cho cậu chủ.

- Cậu uống nước chanh cho giã rượu.

- Tao không muốn giã rượu chi hết. Mi đi kiếm cô Trâm về cho tau.

Cậu chủ lè nhè. Con Bần trố mắt nhìn. Cậu chủ cũng nhìn lại nó, rồi nó thấy mặt cậu chủ đỏ như trái lựu chín. Cậu vầy:

- Bần, mi lại đây tao biểu.

Nửa muốn bỏ chạy, nửa lại muốn bước tới. Con Bần không biết trong bụng nó nghĩ ra làm sao nữa.

- Mắt mi đẹp rứa thê, Bần.

Cậu chủ ôm con Bần trong tay:

- Đúng. Nói đúng, mắt mi đẹp chi lạ.

Cậu cúi hôn thật nhẹ vào đôi mắt con Bần. Lần đầu tiên con Bần ngửi được hơi hướm đàn ông, nhất là cậu chủ, nó đã nhiều lần nhìn lén cậu tắm, cậu thay quần áo.

- Hun một cái nữa hí.

Cậu chủ đưa cái môi từ mắt xuống má, rồi từ má gấn qua miệng. Con Bần choáng váng, hết biết.

Rồi tay cậu mở từng khuy nút áo của con Bần ra. Bàn tay cậu điệu nghệ quá, đã có lần, con Bần leo lên cái thành tường ngoài cửa sổ, ngó vô phòng cậu, thấy cậu làm như vầy với cô Trâm, con Bần chết trân, mấy đêm sau không ngủ được. Giờ đây, chính cậu chủ đang làm với nó điều đó. Con Bần để yên.

Lần đó, lần tới và nhiều lần nữa, con Bần lén vô phòng cậu chủ. Còn không, cậu chủ cũng lén xuống bếp. Nó ngủ dưới bếp thì khuya lắc khuya lơ, cậu chủ cũng mò xuống.

Năm đó ông bà chủ ăn Tết lớn. Nhà cửa được quét vôi mới, các màn cửa được thay lại hết. Vừa ăn Tết vừa chuẩn bị cho đám cưới cậu Thanh qua giêng. Con Bần cực khổ không còn chỗ than van. Thôi thì mua sắm, làm bánh mứt, lại vườn sau sân trước, ngày nào cũng phải quét dọn sạch sẽ. Bà chủ để ý từng li từng tí, trong góc vườn kiếm lại còn một vài lá khô là con Bần cũng bị lôi ra chửi. Chưa hết, sáng sớm tinh mơ không giặt giũ quần áo thì cũng phải đi giặt nước. Bọn con gái đi ở quanh xóm thấy con Bần cực quá cũng phải bất bình:

- Không ở nhà ni thì ở nhà khác, sợ chi hè. Bắt con người ta làm việc hơn trâu nữa Đứa khác quá quắt hơn:

- Tụi bây đừng chọc vô tổ ong về về nghe. Trong nhà có cậu chủ đẹp trai rửa, tau, tau cũng ở không công nữa Con Bần không ham tranh cãi với chúng bạn. Nó chỉ lo làm sao giặt cho nhanh để đầy lu trong bể ngoài. Làm việc quá đến nỗi tối name vật xuống là nó ngủ như chết. Với lại bà chủ thức khuya làm bánh mứt, cậu chủ cũng không dám luông tuông, sợ bề.

Mùng một Tết năm đó lần đầu tiên trong đời con Bần có được bộ quần áo mới. Ông chủ đã phải nói khó lắm bà chủ mới bằng lòng.

- Chó khôn đẹp mặt chủ nhà. Nó lớn rồi, năm nay khách khứa đông, bà cũng nên may cho nó một bộ đồ để coi cho được. Quần áo của nó rách rưới quá.

Bộ đồ bằng vải bông đối với con Bần là một vật vô cùng quý báu. Tuy vậy ba ngày Tết nó cũng không có thì giờ để ngắm nghía coi mình mặc đồ mới ra sao nữa. Con Bần đâu, pha trà. Con Bần đâu, tét bánh, con Bần đâu, lấy khay trà ra tèm. Chưa xong việc này con Bần đã bắt tay qua việc khác. Rồi rửa dọn, bữa nào con Bần làm xong thì trời cũng vừa hửng sáng.

Cho tới trưa mùng bốn, ông bà chủ đi chùa. Trong nhà cũng đi vắng hết. Con Bần dọn dẹp xong, mới đi ra vườn cầm cây chổi định quét mớ lá đem vào để dành nhúm lửa. Nó thấy lu nước nên dựng cây chổi ở một gốc cây rồi tới lu nước soi cái mặt mình coi. Lu nước trong veo, lộn lộn mấy con loăng quang

nhào lên nhào xuống nhưng không làm rung động mặt nước. Con Bần còn nhìn thấy một mảnh trời và mấy cành lá in trong đáy lu nữa. Rồi nó nhìn thấy cái mặt của nó, nhìn thấy bộ đồ vải bông. Bộ áo quần đẹp quá, mua ở chợ mà mặc vừa khít. Nhưng coi mặt mũi nó tiều tụy quá chừng. Nó bèn lén lấy trong túi áo ra một miếng giấy màu đỏ xé từ một bao nhang để dành. Nó đắp nước, thoa nhẹ lên hai gò má, rồi xếp đôi một phần còn nguyên khác, cắn lên môi. Có vậy thôi mà khi soi lại trong lu, khuôn mặt con Bần đã thay đổi hẳn. Làm như hai con mắt nó đen hơn, long lanh, tình tứ hơn.

Nó giật mình khi thấy có hai cánh tay ôm qua người nó. Định thần lại thì ra cậu chủ. Nhìn vô lu nước, khuôn mặt cậu chủ bên cạnh khuôn mặt nó, cả hai cùng đẹp quá. Rồi chính cậu chủ làm tan cái hình ảnh quá đẹp đó đi. Cậu day cái mặt nó lại và siết chặt con Bần vào người cậu.

- Cậu ơi, đừng... đừng, cậu thả tui ra.

- Không thả. Bữa nay mà đẹp thiệt nghe. Đẹp ghê hê.

Một tay giữ vòng ôm, một tay cậu tước cái áo con Bần lên.

- Cậu..đừng. Lỡ ai thấy....

- Không ai thấy mô. Tau nhớ mi quá. Thiệt, tau nhớ bất chết.

Cái quần của con Bần bị kéo trượt xuống. Nó cố vùng vẫy, dùng cả hai tay giữ lại.

- Cậu...đừng mà. Ai thấy là chết con, cậu....

Nó sửa lại quần áo cầm cái chổi lên.

- Để tui mammals việc, cậu.. - Mận. Từ nay mà là Mận chớ không phải con Bần nghe. Con Bần nhà quê lắm, còn con Mận khác...

- Khác ra rảng, cậu?

- Khác ri nì...

Cậu chủ giựt cái chổi vất xuống đất, ôm chặt con Bần, cái áo của con Bần lại bị tước lên.

- Như ri mới là Mận. Mận nì. Nói thiệt, tau thương mi....Tau thương Mận nì...

Lúc bị đè nằm xuống đồng lá, cái đầu con Bần còn đè lên cái chổi quét sân.

Tay nó nắm chặt một mớ lá khô và nó thấy cái mặt cậu chủ đỏ rừ. Trong miệng cậu, mùi rượu xông ra. Thì ra, cậu đã uống rượu.

- Cậu đừng nói láo với tui mà thôi.

- Không, tau nói thiệt. Mi đẹp, mi mới đẹp nhứt.

Cậu chủ bỗng trở lại nhẹ nhàng. Cậu hôn lên đôi mắt của con Bần:

- Mận, em có đôi mắt đẹp nhứt, biết không?

Con Bần bị cành khô, đá sỏi châm vào móng vào lưng đau rát, nhưng trong lòng lại vô cùng thích thú, nó quên cả thân phận con ở của mình. Lần đầu tiên nó nghe tiếng em từ miệng cậu chủ gọi nó.

- Cậu à. Cậu đừng bỏ tui nghe. Tui.. Đang trùi mển, mơn trớn, cậu chủ bỗng thở dài:

- Tiếc mi là con ở, nếu không... Bần à...Mận, mà đừng cho ai biết chuyện này nghe. Tao..tao phải lấy vợ.

- Sao cậu không thương cô nớ mà cậu lấy. - Tao không biết.

- Cậu ngồi đây một chút nữa được không?

- Được.

- Mai mốt ông bà biết được chắc giết chết tui. Tui sợ lắm cậu ơi.

- Mà không nói, tao không nói, ai biết. Đừng sợ.

- Dạ.

Con Bần ngoan ngoãn. Cậu chủ đỡ nó lên.

- Tao vô nhà trước. Mà coi sửa lại tóc tai mới vợ Họ sắp về tới rồi.

- Cậu Thanh.

Con Bần kêu lên, vừa sung sướng vừa sợ hãi. Rồi nó đút cả bàn tay vô miệng để đừng bật ra tiếng kêu nữa. Cậu chủ không quay lại, đi một mạch.

Còn lại một mình, con Bần đứng lặng người một lúc rồi tới bên lu nước. Nó lại soi mặt mình. Nhưng không có khuôn mặt cậu chủ kề cận một bên nữa.

Nếu không còn những cảm giác đau đớn trên thân thể thì nó nghĩ chuyện vừa rồi là nằm mơ thôi. Nó nhìn một lúc lâu khuôn mặt lẻ loi của nó, rồi nó giận giữ vọc tay vào lu nước. Cái mặt của nó tan ra theo từng lần nước chưa kịp tụ lại thì nó đã đập tiếp. Đập cho nát mày ra, đập cho nát. Nó khóc một mình rồi ngồi xuống trên cái chổi.

- Bần. Bần. Cái con quỷ sứ đâu rồi, há, con tinh le le đi đâu rồi!

Nghe tiếng bà chủ, con Bần lật đật chạy vô.

- Mi làm cái chi mà áo quần tóc tai....Mi chui ở bụi mô ra rứa há con yêu bánh nậm...

Con Bần cúi đầu.

- Mi đã cơm nước cho cậu chưa, cái mặt rượng cả ngày, thấy cái mặt là muốn đập cho một cái rồi. Cậu mô?

- Dạ cậu ngủ.

- Ngủ thì cũng thức cậu dậy biểu cậu ăn. Con ni vô hậu tể đời rứa.

Cánh cửa phòng mở. Cậu chủ đi ra, không hề ngó tới con Bần:

- Chi mà ồn rứa mạ. Con ngủ, có dận không được đánh thức...Ăn chi mà ăn cả ngày, mạ lo chi mà lo dữ...

Hai bàn tay cậu chủ bẻ lắc cắc. Tội nghiệp con Bần, nó đứng run rẩy trước mặt bà chủ. Hai bàn tay cậu chủ bẻ lắc cắc mà như đang luồn trong người nó.

- Cút xuống bếp mần việc đi, còn đứng trơ đó, con hà bá.

Con Bần chờ đợi làm sao một ánh mắt nhìn của cậu chủ mà không có.

Cho tới ngày cưới thì con Bần không còn một lần nào được cậu chủ đoái hoài... Mợ chủ, con nhà giàu, hách dịch lắm, hở mở miệng là mắng nhiếc:

- Cái con ở nhà anh mất dạy chi lạ, thấy nó là em nổi ma rồi...

- Đứa ở mà em chấp mần chi. Kệ nó.

- Thấy cái mặt nó không sửa. Vừa nhóp vừa ngu như bò.

- Rúa nó mới làm con ở.

Câu chủi độc của mợ chủ không làm con Bần buồn, mà câu trả lời của cậu chủ làm con Bần đau điếng. Vậy mà mới đây thôi, trước ngày cưới, cậu chủ đã gọi nó là Mận. Em Mận. Con Mận khác với con Bần mà, chính miệng cậu chủ đã nói, từ nay, đối với cậu chủ nó là con Mận. Không Bần nữa đâu được. Nó vẫn chỉ là đứa ở. Một bữa, lên nhà trên chỉ mình cậu chủ, nó làm gan tới gần, gọi:

- Cậu chủ.

- Mi...thôi xuống dưới đi. Mau lên..Mi...

Đôi mắt cậu chủ ngó dớn dác. Con Bần lăm lũi quay lưng. Đêm nào nước mắt của nó cũng chảy ướt cả gối. Nó thề là sẽ quean cậu chủ, con người lòng lang dạ sói, có mới nới cũ. Từ ngày cưới vợ về, cậu chưa hề một lần ngó ngang hay táy máy tới con Bần. Nhiều bữa nhà vắng, mợ chủ về nhà mẹ, con Bần trốn việc ra sau vườn, đứng bên lu nước, hy vọng cậu chủ ngang qua. Nhưng không có thêm một lần nào nữa. Nó lại tự hứa trong lòng, sẽ cố quên.

Con Bần cũng sẽ quên được thôi, nếu tháng sau, nó không cảm thấy khó chịu trong người. Một buổi sáng, đang giặt áo ở bến sông, nó nôn thốc nôn tháo. Không phải ăn trúng độc gì, mà tiếp theo những ngày sau đó, cứ thấy mùi cá kho là bụng nó cồn cào, nôn nao và ụa mưa. Con Bần biết là đã có mang với cậu chủ.

Nó sợ lắm. Mỗi ngày ra gánh nước giếng, nó gặp nhiều con ở khác, kể nhiều chuyện. Con Cau, cũng bị Ông chủ làm có mang, bà chủ đánh đập quá, chịu không thấu đã thắt cổ tự tử trong nhà bếp. Con Mực không biết chữa hoang với ai, bị chủ nhà đuổi ra đường, vác cái bụng đi ăn mày, mùa đông, chết cóng trước cửa nhà người ta...Nó lo sợ và chờ những giờ giếng nước vắng hoặc ít người, nó mới ra thả gàu kéo nước. Múc nước lên mà nước mắt của nó rơi tong tong xuống giếng.

Chuyện con Bần có mang không dấu được lâu. Một buổi sáng, đang làm việc, con Bần phải chạy ra góc vườn để ụa mưa thì mợ chủ thấy. Không phải tình cờ gì đâu, mà mợ chủ đã nghi ngờ, để ý. Tối đó, cả nhà ngồi lại, kêu con Bần ra. Bà chủ lên tiếng.

- Bần. Mà có mang phải không?

- Con...

Con Bần run rẩy, hai đầu gối như muốn quy xuống.

- Khun hồn thì đừng có chối. Mi có mang với ai? Con Bần cắn răng lại. Nói là của cậu chủ, ai tin. Nó nghĩ tới những trận đòn thừa sống thiếu chết, nghĩ tới hình ảnh con Cau thắt cổ trên xà nhà...

- Có phải mi leọ tẹo với thằng Mương bên nhà hàng xóm khôn, hí?

Thằng Mương cũng ở đợ. Nhà hàng xóm làm bún, phải mướn một thằng trai trẻ có sức để xay bột bằng cối đá. Con Bần rất sợ thằng này vì thằng này hoang lăm. Có lần, thấy con Bần, nó đứng bên hàng rào tuột quần ra, con Bần chạy bán sống bán chết. Mấy con ở trong xóm đều sợ thằng Mương này, có mấy con ba đá ngựa thương tứ mới leọ tẹo với nó.

- Dạ không phải cô chủ nờ. Con...

- Hừ, chỉ có cái thằng đó bạ mô râu đó, mi mới thích râu, mới chình ình cái bụng ra....

- Oan cho con, cô ơi.

- Vậy đũa mộ Đũa mô. Không noái tau đập cho chết.

Con Bần bị đến mấy trận đòn. Nó vẫn cắn răng. Sau, bà chủ đem cột nó ngoài vườn, lột áo cho dầm sương đêm. Cả người nó roi lằn ngang lằn dọc, đau đớn như bị lột thịt xẻ da. Chỗ nó bị trói là góc vườn bên này, đối diện bên kia là lu nước mưa. Nó nhớ như in khuôn mặt của nó, của cậu chủ soi trong đó. Lu nước trong vắt với những con lăng quăng vùng vẫy mà không hề gợn được một lần sóng nhỏ. Nó cũng vậy, còn yếu hơn con lăng quăng nữa.

Đã vậy mà đầu có yên, mợ chủ đa nghi, nửa đêm, ra vườn cầm đầu tóc con Bần xoáy trong tay, giựt mạnh.

- Mi phải khai ra, không tao giết chết. Mi ngủ với ai? - Dạ không biết.

- Con ngựa thương tứ. Mi ngủ với ai lại không biết. Không biết tao đập cho mi biết.

Mợ chủ, nhìn khuôn mặt đã thấy ác rồi. Khi cơn giận lên tới đầu, mợ chủ dữ như cọp. Giật tóc, tát vào mặt, lột quần con Bần ra rồi bôi đường bôi mỡ lên người con Bần.

- Cho muỗi nó cắn, cho kiến nó bu, đồ nặc nô.

Ông chủ, lòng nhơn từ hơn, sáng, ông dậy sớm, lén đem năm cơm nguội cho con Bần ăn, dỗ dành:

- Con noái đại đi. Đứa mô mần con có mang con cứ khai ra, sợ chị Chơ con giữ trong bụng, bà chủ với mợ Thanh đánh chết con.

Con Bần khóc:

- Con noái thì mợ với bà chủ cũng đánh chết con.

- Răng đánh. Nói đứa mô rồi ông tính cho, bắt nó lấy mi.

Thấy con Bần cắn răng làm thình, ông dỗ:

- Nói đi con. Nói đi, ông biết đứa mô là ông bắt nó cưới, ông cho tiền để nó cưới, chớ con mần thình rứa là con sẽ khổ cho coi. Nói đi con.

- Con không nói được ông ơi. Con...thà con cắn lưỡi con chết.

Ông chủ thở dài bỏ đi. Con Bần bị cột ngoài vườn, trần truồng cho muỗi đốt và kiến cắn tới ngày thứ ba thì kiệt sức. Nửa đêm mắt nó nhìn lên trời, cả ngàn sao nhấp nháy mà nó chỉ thấy những lần chớp xẹt qua sẹt lại. Lúc nó sắp ngất đi, gục mặt xuống thì có một bàn tay nâng mặt nó dậy, có người cho nó uống nước. Trong lúc mơ mơ màng màng, thần quách tá hỏa, nó cũng nhận ra khuôn mặt cậu chủ. Đầu nó lóe lên mấy tia sáng, nhưng rồi tắt ngúm liền. Nó rên:

- Cậu chủ ơi, tui chắc chết, không chịu thấu quá.

- Đừng noái nghe. Bần, mi đừng noái.

Con Bần đưa tay lên, muốn níu nhưng không đụng ai. Giọng cậu chủ.

- Họ đang sắc thuốc trực thai, bữa mới bắt mi uống. Mi uống không?

- Không, cậu ơi. Không, cậu. Con của cậu mà. Cậu Thanh.

Bàn tay của nó đã được cậu chủ nắm.

- Suyt, mi đừng noái lớn rứa. Tau trốn ra đây một chút thôi chớ không mợ mi nghi là mệt lắm. Mi không muốn trực đứa con.

Đang muốn ngất đi vì kiệt lực, con Bần cảm thấy hơi ấm từ tay cậu chủ đang

dồn qua người nó, nó tỉnh dần.

- Không, cậu. Tui thương cậu. Tui thương cậu lắm.

Nước mắt nó chảy ràn rụa trên mặt như mưa ướn. Không thấy cậu chủ nói gì thêm. Con Bần nhìn lên trời, nó đã nhìn thấy rõ những choom sao rồi. Nó còn ngửi thấy mùi thơm của hoa nhài, hoa bưởi trong vườn nựa.

- Nếu cậu không muốn tui giữ con, cậu giết tui đi. Nì, cậu giết tui đi.

- Bần, lờ rồi, thiệt tao mô muốn rứa, mi đừng trách tao...

- Tui mô có trách chi cậu. Cậu ơi, nhưng thà cậu giết tui đi. Thà cậu giết chó đùng để người ta giết tui, tui hận lắm.

Nó nhắm mắt lại, chờ coi người đàn ông này làm sao để giết mình. Nó chỉ nghe một tiếng thở dài và giọng cậu chủ run run.

- Bần. Mi đừng tên Bần nữa. Mi đổi tên là Mận cho đỡ khổ nghe. Tao... tao có thương mi cách mấy cũng chịu. vậy...

Cậu chủ ngừng lại nuốt nước miếng mới nói tiếp:

- Vậy mi đi trốn đi rồi đẻ con. Tao có cặp xuyên cho mi...

- Thôi cậu ơi, ở mô mà cậu có đôi xuyên. Cậu ăn cắp của mợ phải không? Thôi, cậu ơi....

Con Bần khóc. Đây mới là giọt nước mắt thực tình thương cho cậu chủ và thương cho nó.

- Của ai mi không cần biết. Mi cầm và nhớ trốn đi càng xa càng tốt. Mi...

Con Bần nức nở:

- Con cậu thiệt cậu ơi.

- Tao biết. Nhưng tao chịu rồi. Tao thua gia đình rồi. Mai, họ bắt mi uống thuốc trục thai.. Con Bần ngược mắt nhìn cậu chủ. Đôi mắt nó vẫn còn đen láy, còn đẹp. Cậu chủ thấy nhói trong lòng khi cúi sát xuống nhìn đôi mắt của con Bần vẫn chưa hiểu gì cuộc đời.

- Cậu nói thiệt cho tui biết, cậu có thương tui không?

Có? Không? Lẫn lộn trong lòng cậu thanh niên Huế. Cậu cắn môi, gỡ trói cho con ở và bảo:

- Đi đi. Bần.

- Cậu chủ...

- Đi đi mà. Đi.

- Cậu ơi.

- Dặn nì. Đừng nói ra. Chết cũng không nói nghe chưa?

- Dạ.

Đôi mắt con Bần nhìn thấy tội làm sao. Cậu chủ không dám nhìn thẳng nữa.

- Cậu, cậu cho tui miếng nước. Miếng nước trong lu đằng nớ đó cậu. Bữa đó... cậu.. Cậu chủ hiểu con Bần định nói gì. Cậu đi lại cái lu nước, có cái gáo dừa móc trên một gốc cây. Cậu lấy xuống vục vô lu lấy đầy moat gáo rồi đem tới cho con Bần.

- Cám ơn cậu.

Nó uống một hơi cạn queo rồi vất cái gáo xuống đất. Giọng cậu chủ run run:

- Mận, mi đi đi. Khôn khéo trong nhà họ biết, Mận...

- Cậu...

Cậu chủ xoay lưng đi vào. Con Bần đứng nhìn theo. Bóng cậu chủ khuất. Con Bần cắn môi rồi bật khóc. Nó vừa khóc vừa chui qua cái lỗ hàng rào mà mới đây thôi, cậu chủ hay chui qua để đi hẹn với người yêu của cậu.

Tờ mờ sáng, chính mợ chủ là người xuống bếp sớm nhất. Mợ chủ chăm chỉ sắc thuốc cho con ở uống. Linh tính người đàn bà cho biết là điều mình nghi ngờ chắc chắn không sai. Trong nhà, ai cũng tra khảo, đánh đập con ở, duy chỉ có Thanh là hoàn toàn im lặng. Mợ đã hỏi dò:

- Anh có nghi nó với ai không?

- Anh hẳn rằng biết được.

- Em.. hừ, trong nhà này có hai người đàn ông...

Mợ chủ định nói hai người là chồng, là bố chồng nhưng kịp dừng lại. Cậu chủ hiểu, nhú mào:

- Em ăn noái chi lạ rứa!

- Em...

- Hừ.

Cậu chủ quay lưng.

Thang thuốc sắc cũng phải mấy tiếng đồng hồ. Mợ chủ cẩn thận, chi li như vậy vì sợ thuốc sắc không đúng phân lượng uống vô không hiệu quả. Thôi thì ai nói chi thì nói, sư tử hà đông cũng được, ác nơn ác đức cũng được. Không bịt cái mối họa này thì mối họa khác còn lớn hơn, tiếng tăm còn nhục nhã hơn. Mợ chủ nhẫn nhục để lửa liu riu chờ.

Đến sáng, khi chén thuốc sắc xong, ra vườn thì không thấy con Bần đầu nữa. Ông chủ thở phào nhẹ nhõm cả người. Mợ chủ cầm chén thuốc chạy quanh nhà.

- Mần rặng chừ. Nó bỏ trốn rồi.

Mợ chủ gọi cha chồng, mạ chồng, bù lu bù loa:

- Chắc có người mở trói cho nó chớ thắt nút kỹ lắm.

Mần rặng chừ đây?

Bà chủ:

- Đừng để cho nó thoát.

Phải làm một cái gì để chặn lại. Mợ chủ quay quắt:

- Phải đuổi theo, tìm cho được nó.

Ông chủ chắp tay sau lưng, ngó đứa con trai đang thập thò ở cửa buồng, lắc đầu.

- Nó đi xa rồi. Biết mô mà tìm.

- Rồi mần rặng. Bộ đứng trợn mắt mà ngó?

- Rúa không ngó, bà đi kiếm bắt đi.

Ông chủ chấp tay sau lưng, ngó mông lung ra cửa. Mợ chủ đi vô buồng lục tung tủ tìm mớ nữ trang. Thấy không mất gì, mợ chủ nhìn chồng:

- Răng anh đứng chết trên rúa.

Thanh mở lớn mắt ngó vợ:

- Rúa chừ anh biết mần chi chừ.

Đôi mắt người thanh niên ngậy thợt.. vô số tội. Đôi mắt đã quá hiểu về cuộc đời. Người vợ dí tay vào trán chồng.

- Anh hí, góm lằm. Không phải tui nghi tầm bậy tầm bạ chi....

- Rúa em nghi ai? Tui hay bọ?

Người vợ cứng họng. Rồi không biết làm gì cho hả cơn giận, mợ chủ đi ra vườn cầm cái dao phay, phạt gãy phăng mấy cây chuối non. Mợ chủ biết, ít nhất, mợ cũng phải thay thế con ở dăm bữa nửa tháng xắt chuối cho heo ăn, chờ tìm nuôi một con ở mới.

Chiều hôm đó, bà chủ nói với ông chủ.

- Tui mất một đôi xuyên. Chắc...

Ông chủ trầm ngâm:

- Thôi được rồi. Để tui mua lại cho bà.

- Ông nghi ai?

- Vô lẽ bà nghi tui?

Họ ngồi vào bàn cơm. Cô con dâu mặt chằm vằm một đống, còn đứa con trai thì cúi đầu ăn, và lấy và để, không thấy nhai mà chỉ thấy nuốt.

- Mạ có mất chi không mạ?

Cô con dâu hỏi. Bà chủ bắt gập cặp mắt của chồng nhìn, bà nói:

- Không. Không mất chi cả.

Cậu chủ ngừng ăn, lấy muống chan canh đây bát, lúc đó, cậu mới ăn thong thả trở lại.

Ba mươi năm tám năm sau họ gặp nhau tại Mỹ.

Mùa Xuân năm đó, ông Thanh từ tiểu bang Minesotta bay về San José. Một phần ông muốn gặp lại bạn bè cũ, một phần muốn trốn băng giá. Ông đi một mình, người vợ tưởng ở với ông suốt đời, ông cũng đã chôn hai năm về trước. Hai vợ chồng không có con cái, họ sẽ không bỏ Huế nếu không có cộng sản xâm chiếm.

Đến San José, ông Thanh tìm gặp một gia đình bạn cũ, cũng người Huế. Siết bao vui mừng, chuyện mới, chuyện cũ gọi hoài không hết.

- Rồi anh có tính bước thêm một bước nữa không?

Người bạn hỏi ông Thanh.

- Ngót nghét sáu mươi rồi còn ngộ nguậy chi nữa, cụ.

Tiếng cụ không phải để chỉ tuổi tác. Tiếng cụ từ thửa còn học sinh, họ đã gọi nhau nghịch ngợm như vậy.

- Ở Mỹ khác rồi. Tám mươi người ta còn lấy vợ kìa.

Tụi này mới đi dự đám cưới chú rể bảy mươi tư, cô dâu bảy mốt. Đám cưới vui quá đáo để. Cô dâu thay ba bốn lượt áo mới, có nhảy đầm. Chú rể cô dâu dìu nhau lã lướt tango đàng hoàng nghe...

Chị vợ cười:

- Tôi nay có buổi họp tất niên của một số bạn cũ, anh đi dự với bọn ni nghe. Chừ tự do rồi phải không? Nghe đồn hồi còn sống, chị bắt nạt anh lắm phải không?

Giọng Huế đậm đà, không pha trộn của vợ bạn làm Thanh nghĩ tới vợ. Trong cuộc sống, chị có khắt khe, ép buộc anh đủ điều, nhưng nghĩ cho cùng, chị vẫn không có gì lầm lỗi. Thương chồng, giữ chồng, lo cho chồng nên sợ mất chồng. Suốt mấy chục năm, Thanh chưa bao giờ đi đâu một mình mà không có vợ bên cạnh.

Tối hôm đó, Thanh ngồi cùng bàn với một cặp vợ chồng trẻ. So với ông Thanh là trẻ nhưng cũng ngót nghét trên ba mươi và dưới bốn chục. Người

chồng còn dẫn theo một bà mẹ khó đoán được chính xác tuổi tác. Lúc mới gặp, ông Thanh ngờ ngợ, đôi mắt đen láy, tuy hai mí đã sụp và có nếp nhăn, nhưng hình như ông đã gặp đâu trong đời rồi. Không nhớ nổi với mở ký ức chẳng chặt. Vì, mặc dù vợ canh rất kỹ, thỉnh thoảng ông vẫn có những mối tình vụng trộm, qua đường và không đi đến kết quả nào.

Sau khi bắt tay, ngồi xuống, người bạn giới thiệu:

- Đây là kiến trúc sư Thanh Mận, đây là chị Thanh Mận...

Người đàn ông trẻ tươi cười. Kìa nụ cười, sao làm ông Thanh chăm chú.

- Và đây là mẹ tôi.

Ông Thanh gật đầu chào người đàn bà đúng tuổi. Vợ người bạn nói:

- Anh Thanh Mận có hiếu lắm, lấy vợ rồi mà không rời mẹ một bước.

Người đàn ông trẻ hớn hử:

- Vâng. Tôi có một mẹ một con. Có được ngày hôm nay cũng là nhờ mẹ tôi....

Không hề có sự sắp đặt mà ngẫu nhiên thôi, Thanh ngồi cạnh người đàn bà rồi mới đến cặp vợ chồng bạn. Người đàn bà không thấy nói cười mà khuôn mặt nghiêm trang. Người bạn nói:

- Chị Thanh Bần đây thiệt là giỏi. Lớn tuổi rồi, qua Mỹ chị thành công hơn nhiều người trẻ. Hệ thống Bakery lớn nhất ở đây là do chị thành lập, nổi tiếng lắm.

Người con:

Thiệt đều do một tay mẹ tôi. Lớn tuổi rồi mà mẹ tôi hoạt động hăng lắm. Vợ tôi chỉ là thợ vịn...mẹ. Phải không em?

Người vợ có vẻ ít tuổi hơn chồng, cười tí mắt ngó mẹ chồng. Người mẹ cũng nhìn lại con dâu, nheo mắt. Ông Thanh giật mình ngó người. Cặp mắt đen láy, tinh ánh với cái nháy nháy đó, ở đâu trong đầu ông, bật ra. Ông lại vừa nhìn thấy trên cổ tay gầy của bà Thanh Bần đeo một đôi xuyên méo mó, cũ kỹ.

Thanh Mận. Hai chữ không ăn khớp với nhau ghép thành một tên. Rồi Thanh Bần... Mận và Bần, hai cái tên của một con người năm xưa... Đôi xuyên mà

bà đeo trong cổ tay, có phải là đôi xuyên năm xưa của người đàn ông trả tội.

Bàn tay của ông Thanh rung lên, không phải vì già yếu mà vì xúc động.

- Bà chi..... Chị là...

Khuôn mặt ngó thẳng, nghiêm nghị, lạnh lùng:

- Thưa ông, ông nói chi?

Giọng Huế, người xưa. Rõ ràng. Không làm được... Ông Thanh nói khó ra lời:

- Thấy....thấy chi.....quen quá.

Người đàn bà vẫn giữ thái độ lịch sự mà xa cách:

- Thưa ông, có thể ông nhầm vì người giống người....

- Tôi là Huỳnh văn Thanh, chi....., chị là...

Nụ cười trên môi người đàn bà nhạt như nước ốc.

- Chắc là ông đã lầm, thưa ông. Từ nhỏ tới già, tôi chưa hề quen biết một người nào có tên đó.

Thanh ngượng ngùng. Cũng may, lúc đó có vài người bạn cũ nhận ra anh, réo gọi. Anh bị kéo tới bàn khác hàn huyên. Nhân cơ hội Thanh hỏi bạn hữu về người đàn bà tên Thanh Bần, họ nói:

- Chỉ biết bà Thanh Bần gốc Huế, vô Sài Gòn. Có thời bà giàu lắm, có cả chục căn phố cho thuê. Lúc di tản, nghe nói cũng đem theo được ít của cải nên lập nghiệp lại, thành công sớm. Kỳ thiệt, giàu có vậy mà tên Thanh Bần.

- Bà Bần có nhiều con cái không?

- Có chỉ một đứa. Một mà nên. Thằng cha có hiếu khiếp. Mẹ Thanh Bần, con trai lại Thanh Mận.

Lúc trở lại bàn, ba mẹ con vẫn còn ngồi đó. Nếu người đàn bà này là con Bần xưa thì đúng như truyện con bé Da Lừa đã đổi lốt. Người đàn bà này trông dáng dấp quý phái, ăn nói linh hoạt, cái áo da lừa là con Bần ngây dại, sợ sệt, ngu muội xưa đã bị ai đem đốt đi rồi. Ông Thanh bụng dạ thấp thỏm.

Người đàn ông trẻ đẩy cái đĩa thức ăn đã lấy phần sẵn về phía ông Thanh và

mỉm cười. Ông Thanh lại giật mình. Ông nhớ lại, ông còn một tấm ảnh chụp năm ba mươi tám tuổi, tấm hình và người này y chang một khuôn mặt. Thanh nhìn người đàn bà. Ông dần dần nhận ra nhiều nét quen thuộc của con Bần, người ở nhà ông. Mấy chục năm qua, không phải là ông đã quên hẳn lắm lỗi thời còn trẻ. Ông vẫn thắc mắc không biết con Bần trôi dạt nơi đâu, sống chết như thế nào. Giọt máu đầu đời của ông, đứa con hoang của tội lỗi có lớn lên được thành người?.

Trước mặt ông là một người đàn bà trọng tuổi, nghiêm trang, quý phái, vậy cũng không thể nào lầm lẫn. Ông Thanh nhớ lại hồi nhỏ, khi ông thầy tử vi coi số cho, cho ông nhìn thấy con Bần đã buột miệng:

- Con này về sau ba mươi tuổi sẽ giàu có.

Nếu đúng như vậy thì Thanh Mận có thể là đứa con năm xưa của ông.Ồ Và con Bần đã lột xác thành một bà chủ. Người đàn bà này còn hận ông bầm gan tím ruột, không muốn nhìn nhận ông nữa. Cũng phải thôi, khi xưa, Ông Thanh đâu dám nhìn nhận con Bần. Mặc dầu ông đã cứu Bần, cứu đứa con, nhưng ông đã xua đuổi họ ra khỏi cuộc đời của ông, không màng đến sống chết của họ. Bây giờ, bà Bần nói chuyện với ông Thanh còn hơn những người xa lạ.

- Năm Mậu Thân chị có ở Huế không?

- Dạ không. Có thì bị chôn sống rồi. Đời tôi bị chôn sống một lần mà không chết.

Giọng cay đắng quá. Ông Thanh tự rủa thầm mình, rồi nhát gan không dám hỏi tiếp nữa. Người đàn bà lặng thinh một hồi lâu, nói:

- Chắc anh không ở vùng nì - Dạ thưa chị, tui ở tận Minesotta, xa lắm.

- Chị và các cháu cũng ở trên đó?

- Dạ không. Bà ấy chết cách đây hai năm rồi. Tụi này cũng không có con.

Đôi môi người đàn bà dần ra mà không phải cười. Các nếp nhăn trên mặt cũng dần ra một cách thoải mái. Người đàn bà này, nếu tuổi trên năm mươi, đúng là con Bần ở đợ năm xưa. Ông tính nhẩm, năm đó con Bần mười bảy tuổi, cọng ba tám năm thì đúng 55 tuổi.

- Xin lỗi, hồi ở Huế, chị Ở mỗ - Dạ cảm ơn ông. Bị tui có hứa với mình là có chết cũng không được nói. Ông Thanh cảm thấy như mình đang bị điện giật. Lời đó được nhắc trong đầu ông:

Có chết cũng đừng noái nghe Bần.

- Cậu..Cậu ơi.. Ông đã quay lưng đi vội vã, lúc đó suýt vấp phải lu nước mưa. Ở lu nước mưa đó, lần cuối cùng... Ông nhớ, ông đã tặc cái áo của con Bần lên và... Chuyện đó, đã qua ba mươi tám năm...

- Chi.....Nếu tôi đoán không lầm thì năm nay chị khoảng trên năm mươi, nhưng trông chị còn trẻ lắm.

Bà Thanh Bần, đúng là con Bần ở đợ năm xưa, đã tính gặt đầu thì mỗi hận trong lòng sống dậy. Cũng may, nhờ lời đoán của ông thầy tử vi mà con Bần lãnh chịu bao nhiêu khổ đau, cũng cứ tin vào vận số và vươn lên. Kể cả đôi xuyên cậu chủ đưa, con Bần ngày xưa cũng không hề bán đi để xài trong lúc sanh đẻ. Đôi xuyên đeo trong cổ tay như đeo đôi vòng nhục nhã để nhắc nhở. Bởi vậy khi thành công, có cơ nghiệp, con Bần mời thầy về dạy học chữ, học sinh ngữ. Bà có thể thay đổi thành một người khác, nhưng mỗi hận tình xưa vẫn mang nặng trong lòng, và cái tên Thanh Bần không rời cuộc đời của bà nữa.

Người thanh niên tuấn tú, đẹp trai, con ông chủ không phải đã nói với con Bần xưa:

Đừng có noái. Có chết cũng không được noái ra nghe. Đến chết cũng không được nói, huống chi bà còn sống. Bà đứng dậy:

- Xin lỗi, tôi phải về.

Người con:

- Mẹ mệt rồi hả mẹ. Chúng con đưa mẹ về.

Bà cười, mắt không ngó ông Thanh nhưng cốt ý nói cho ông nghe:

- Tuổi già, ngồi lâu nhức mỗi cái lưng.

- Bác, Tết cháu mời bác tới nhà chơi. Mẹ cháu năm nào cũng nấu nướng. Bánh tét với dưa món của mẹ cháu ăn hết dưa món ở đây. - Năm nay mẹ làm biếng lắm, đâu có làm gì mà con dám mời khách.

Giọng nói nhạt nhẽo, thiệt vô tình, Một lối cấm cửa khách rất khéo.

Người đàn ông trẻ tuổi đưa tay cho Thanh bắt. Thanh nắm chặt bàn tay ấm áp, chắc nịch, thấy rất thân thuộc. Ông có cảm giác những mạch máu nhỏ li

ti của người đàn ông trẻ đang đập cùng một nhịp với mạch máu trong lòng bàn tay ông. Mắt ông mờ đi như có một màng lệ mỏng che phủ. Rồi ông cũng buông tay ra và người đàn ông trẻ trung đi bên vợ, ôm vai mẹ dần ra khỏi cửa. Ông Thanh cảm thấy chân tay thừa thãi và chỉ còn biết nhìn theo cho tới lúc họ khuất dạng.

Trên xe trở về nhà, bà Thanh Bần ngồi băng ghế sau một mình. Qua chiếc kiếng chiếu hậu, bà nhìn thấy mớ tóc của bà cũng đã lẫn màu muối tiêu. Thời gian hình như cũng làm bạc màu hết kỷ niệm. Vậy mà gặp lại người xưa, giữa xứ lạ quê người, tim bà vẫn còn thổn thức.

Cậu chủ, người thanh niên đẹp trai năm xưa, nay cũng đã đứng tuổi. Bà đã cố gắng phấn đấu để dấu đi những lúc oán hận cũng như những lúc mềm lòng. Đôi mắt của ông Thanh, đã khác xưa nhiều quá, khi nhìn bà, bà thấy được sức chứa của ăn năn, hối hận.

Bà không biết nữa, giữ được hôm nay mà có giữ được ngày mai không? Mấy chục năm, người ta còn nhớ, vậy sao kỷ niệm mỗi tình hận của bà lại phai màu được!

Lúc xuống xe, đứng trong sân vườn bên hồ nước nhỏ chờ đứa con dâu mở cửa, bà lại nhớ tới khu vườn sau căn nhà cổ ở Huế. Lu nước mưa với cái gáo nước múc trên gốc cây bên cạnh. Gáo nước cậu chủ múc cho con Bần uống ngày nào, giờ đây nghĩ lại còn mát cả ruột gan. Và lu nước mưa, chẳng phải con Bần ngày xưa đã mơ ước được một lần nữa, soi hai khuôn mặt, mặt mình và mặt cậu chủ trong đó!

Trên đầu bà, một vùng trăng, một cơn gió. Phải, gió vừa lướt trên mặt bà, trên tóc bà, thổi tới một hơi xuân mát dịu.

Không có hạt bụi nào mà mắt bà bà xốn quá, rồi lệ ứa ra hai khóe mắt. Bà kín đáo đưa ngón tay lên quẹt, y như con Bần ngày xưa, khóc thầm và quẹt nước mắt bằng ngón tay trong góc bếp, bên lu nước hay khi trốn sau chuồng heo.